Samenwerkingsovereenkomst
Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad
2022 - 2025



Inleiding

In Parkstad wonen ongeveer 255.000 inwoners. Hiervan zijn ongeveer 22.000 mensen in de leeftijd van 15 tot 65 jaar laaggeletterd (www.geletterdheidinzicht.nl). Zij kunnen wel lezen en schrijven, maar het gaat niet vanzelf. Taal, rekenen en computervaardigheden zijn basisvaardigheden die je nodig hebt om volwaardig te kunnen meedoen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Mensen die moeite hebben met deze basisvaardigheden hebben vaker een uitkering, voelen zich vaker onzeker, hebben meer risico op schulden en hebben vaker gezondheidsproblemen. Dit is onwenselijk voor de mensen zelf, maar zorgt ook voor extra kosten voor de samenleving. Ook zijn basisvaardigheden bij inwoners nodig voor een goed werkende economie die kan concurreren en kan inspelen op de ontwikkelingen in de toekomst.

Op laaggeletterdheid rust een taboe. Veel mensen zijn onbekend met het probleem, ook omdat veel laaggeletterden zich schamen en het probleem vaak verbergen. De eerste stap is dat mensen in de omgeving van laaggeletterden zich bewust zijn van het bestaan van dit probleem, de signalen herkennen en de moed hebben om het bespreekbaar te maken. Maar de stap naar een cursus is niet gemakkelijk. Teruggaan naar de schoolbanken doe je niet zomaar. Zeker niet als je slechte ervaringen hebt opgedaan in je jeugd.

In 2012 is het Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad (BGP) opgericht om gezamenlijk laaggeletterdheid in de regio Parkstad te voorkomen en te verminderen. *Voorkomen* van laaggeletterdheid doen we door taalplezier bij kinderen en volwassenen te stimuleren. *Verminderen* bereiken we door bekendheid te geven aan het probleem, volwassenenonderwijs betaalbaar aan te bieden en laaggeletterden te helpen de weg te vinden naar een taalcursus en waar nodig via informele leerroutes met een taalcoach of in taalcafés. In 2017 is er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst afgesloten om de samenwerking te formaliseren. De doelstelling om laaggeletterdheid te voorkomen en verminderen is voorgezet. Daarnaast is in 2017 besloten om meer concrete acties uit te voeren, zoals de bewustwordingscampagne Letterliefde.

Eind 2021 loopt de huidige samenwerkingsovereenkomst af. Voor u ligt de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Nog steeds willen we als Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad de laaggeletterdheid agenderen en aanpakken. Nog steeds willen we kennisdelen, samenwerken en resultaten boeken. Het verschil met de vorige samenwerkingsovereenkomst is dat we de scope verbreden naar basisvaardigheden (taal, rekenen en computervaardigheden), aansluiten bij het Plan van Aanpak Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2020-2024 en partners de kans bieden om actief deelnemer of supporter te zijn. Dat schept duidelijkheid.

Uitgangspunten nieuwe samenwerkingsovereenkomst:

1. De samenwerkingsovereenkomst loopt van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2025.
2. Het BGP is geen rechtspersoon, maar wel een formeel samenwerkingsverband. We leggen daarom in een overeenkomst vast wat de ambities zijn en hoe we samenwerken.
3. Jaarlijks geven bondgenoten schriftelijk aan of zij in het aankomende jaar deelnemer of supporter zijn van het BGP.
   - *Deelnemers* hebben de intentie om 80% van de vergaderingen bij te wonen, delen actief kennis en zijn bereid om deel te nemen aan gezamenlijke projecten.
   - *Supporters* zijn in principe agenda-lid maar blijven welkom bij de bijeenkomsten van het BGP. Supporters mogen meedoen aan gezamenlijke projecten als zij dat willen.

DE PARTIJEN DIE DEZE SAMENWERKINGSOVEREENKOMST ONDERTEKENEN WORDEN BESCHOUWD ALS BONDGENOTEN VAN HET BONDGENOOTSCHAP GELETTERDHEID PARKSTAD (BGP) EN ZIJN HET EENS MET HET VOLGENDE:

1. Waarom bestaat het BGP?

Het BGP wil het bestaan van laaggeletterdheid en beperkte basisvaardigheden in Parkstad agenderen en aanpakken. Dit doen we door netwerken, kennisdeling en samenwerking binnen het BGP. We sluiten met onze activiteiten aan op het Plan van Aanpak Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2020-2024 en we werken waar relevant samen met andere samenwerkingsverbanden in Zuid-Limburg[1] of andere externe partners. We zetten in op de beleidspijlers uit het Plan van Aanpak Basisvaardigheden Zuid-Limburg:

1. Preventie: voorkomen van taal- en rekenachterstand bij kinderen.
2. Inclusie: zorgen dat iedereen kan meedoen door te schrijven in eenvoudige taal.
3. Opsporen van inwoners met beperkte basisvaardigheden en doorverwijzen naar een passend aanbod.
4. Meer mensen met Nederlands als moedertaal doorverwijzen naar het volwassenenonderwijs (zowel formeel, als non-formeel en informeel[2]).
5. Beperkte basisvaardigheden verhelpen met scholing en/of begeleiding.

2. Wat zijn onze ambities?

1. *We zetten ons in om taal- en rekenachterstand bij kinderen en jongeren te voorkomen.*
   We stimuleren leesplezier bij kinderen en we zetten in op ouderbetrokkenheid. Ouders die zelf over beperkte basisvaardigheden beschikken, stimuleren we om deel te nemen aan een scholingstraject of camouflagecursus. Deze ambitie geldt (in het bijzonder) voor bondgenoten die werkzaam zijn met de doelgroep kinderen.
2. *We koesteren de taalambassadeurs.*
   In Parkstad zijn 14 taalambassadeurs actief die door de bondgenoten kunnen worden ingezet als adviseur voor eenvoudige taal, als werver van nieuwe deelnemers aan scholingstrajecten of voor de bewustwording bij werkgevers. Voor de werving van nieuwe taalambassadeurs werken de bondgenoten samen. De begeleiding van de taalambassadeurs wordt verzorgd door ROC VISTA College.
3. *We zetten ons in om inwoners met Nederlands als moedertaal te bereiken voor scholing en ontwikkeling op het gebied van de basisvaardigheden taal, rekenen en computervaardigheden.*
   Dit doen we door de inzet van bewustwordingstrainingen voor doorverwijzers en hulpverleners, voorlichtingsbijeenkomsten met taalambassadeurs bij werkgevers en (waar relevant) de inzet van screeningsinstrumenten zoals de Basismeters van Stichting Lezen en Schrijven.

---

[1] Coalitie Laaggeletterdheid Maastricht-Heuvelland en Coalitie Laaggeletterdheid Westelijke Mijnstreek.

[2] Hierbij wordt de definitie van het Ministerie van OCW gevolgd, te weten:

- formeel onderwijs: staat onder toezicht van de onderwijsinspectie, wordt afgerond met een examen en leidt tot een erkend diploma.
- non-formeel onderwijs: onderwijs door een docent (evt. ondersteund met vrijwilligers), wordt afgerond met een toets en leidt tot een certificaat of bewijs van deelname.
- Informeel onderwijs: onderwijs of begeleiding gericht op ontwikkeling door een vrijwilliger in een niet-schoolse omgeving, zonder afrondende toets.

4. *We werken samen aan camouflagecursussen die op een niet-schoolse manier aandacht besteden aan taal, rekenen en/of computervaardigheden*.
   In gezamenlijke projecten van het BGP bieden we scholing in basisvaardigheden op een manier die past bij de interesses van de deelnemers in een niet-schoolse omgeving in de wijken of een bedrijf. Dit kan onder de 'vlag' van Letterliefde of met nieuwe projecten. We zetten hierbij in op kennismaking met een taalambassadeur, het (Digi-)Taalhuis en ROC VISTA College om de drempel naar een vervolgstap in scholing of ontwikkeling te verlagen.
5. *We gaan bedrijven en organisaties benaderen voor het agenderen en aanpakken van laaggeletterdheid en beperkte basisvaardigheden*.
   Dit doen we met als doel dat ondernemers of werkgevers zich bewust worden van het nut en noodzaak van voldoende basisvaardigheden bij medewerkers en eenvoudige taal richting klanten. Waar mogelijk bieden we concrete hulp of een doorverwijzing naar de meest passende partij.
6. *We brengen het (gezamenlijke) onderwijsaanbod in Parkstad in kaart en informeren doelgroepen en partners.*
   De bondgenoten dragen bij aan een breder bewustzijn over laaggeletterdheid en promoten het onderwijsaanbod in Parkstad. Waar dit zinvol is, wordt samengewerkt. Hiervoor gebruiken we de bewustwordingscampagne Letterliefde, de website Letterliefde en de social media van bondgenoten. In subsidieaanvragen van gezamenlijke projecten nemen we (indien mogelijk) een bedrag op voor de dekking van de kosten.
7. *We streven naar meetbare resultaten.*
   We benoemen actiepunten zo meetbaar mogelijk en waar we kunnen meten we de resultaten. Als voorbeeld:
   a. Deelnemers aan informeel en non-formeel onderwijs kunnen beter meedoen in de wijk of op het werk en/of stromen door naar formeel onderwijs. Dit meten we op groepsniveau met de monitor Sociale Inclusie van Maurice de Greef. Na een nulmeting bepalen we de doelstellingen op een ambitieus en realistisch niveau.
   b. Minimaal 70% van de deelnemers van formeel onderwijs (met examen) heeft na afloop van het scholingstraject een hoger niveau in taal, rekenen of computervaardigheden.

3. Hoe werken we samen?

1. *Het BGP staat open voor nieuwe partners die de ambities onderschrijven en een rol willen vervullen in het agenderen en aanpakken van laaggeletterdheid en beperkte basisvaardigheden in Parkstad.* Bondgenoten van het Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad zijn onder meer gemeenten, welzijnsorganisaties, bibliotheken, onderwijsinstellingen, woningcorporaties, uitzendbureaus, taalbureaus, kinderopvangorganisaties, zorginstellingen, gezondheidsinstellingen en bedrijven.
2. *Het lidmaatschap is vrijwillig, maar niet vrijblijvend.* Alle bondgenoten zijn ambassadeur (bij collega's en/of externen) voor het verspreiden van kennis over laaggeletterdheid en beperkte basisvaardigheden en zijn bereid tot samenwerking in de aanpak laaggeletterdheid binnen de scope van het eigen werk. Concreet betekent dit dat van iedere bondgenoot wordt verwacht dat hij een bijdrage levert aan:
   a. het stimuleren van bewustwording over laaggeletterdheid bij burgers en/of werknemers;
   b. het stimuleren van eigen werknemers en vrijwilligers om laaggeletterden binnen het eigen werk te herkennen;
   c. het elkaar helpen als vindplaats en lesplaats voor de doelgroep met Nederlands als moedertaal;

d. scholing en ontwikkeling te stimuleren en daarbij door te verwijzen naar het meest passende aanbod van bondgenoten;
e. het vereenvoudigen van eigen communicatie (waar mogelijk en noodzakelijk).

3. *Hoewel het BGP geen rechtspersoon is, wordt er wel een bestuur benoemd van tenminste 5 leden.* Het bestuur organiseert de bijeenkomsten, organiseert het jaarplan en de jaarverantwoording en ondersteunt of denkt mee in de BGP-projecten. Het bestuur bestaat uit een voorzitter met secretariaat en vertegenwoordigers uit de verschillende onderdelen van het bondgenootschap zoals gemeenten, bibliotheken, formeel onderwijs, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De bestuursleden vertegenwoordigen daarbij de organisaties uit hun eigen onderdeel van het BGP.
4. *Jaarlijks geven de bestuursleden uiterlijk op 1 oktober aan of zij beschikbaar zijn voor het jaar erna*. De andere bondgenoten worden uitgenodigd om zich kandidaat te stellen voor bestuursfunctie(s).
5. *Jaarlijks in het 4e kwartaal vraagt het secretariaat aan de bondgenoten wat de rol van het komende jaar wordt: deelnemer of supporter.* Als hierop geen antwoord wordt ontvangen, dan wordt de vraag opnieuw gesteld aan de ondertekenaar van de samenwerkingsovereenkomst. Zijn er omstandigheden waardoor een bondgenoot niet meer kan deelnemen aan het BGP, dan wordt verwacht dat hij/ zij dit tijdig kenbaar maakt aan de voorzitter via zijn secretariaat.
6. *Het Bondgenootschap komt tenminste 4 maal per jaar bij elkaar voor kennisdeling, onderlinge afstemming en netwerken.* Het bestuur van het BGP organiseert de bijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomst vormen het jaarplan en de lopende activiteiten de basis voor de agenda. Daarbij zal de afgelopen periode geëvalueerd worden, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd. Het bestuur bereidt eventuele beslispunten voor. De besluitvorming vindt plaats op basis van de mening van de meerderheid van de aanwezige bondgenoten.
7. *Jaarlijks maken we een jaarplan en een jaarverantwoording.* Het jaarplan bevat actiepunten die in lijn zijn met de doelen uit het Plan van Aanpak basisvaardigheden Zuid-Limburg 2020-2024. De jaarverantwoording is bedoeld om de resultaten te delen met partners. Alle bondgenoten leveren hieraan een actieve bijdrage en het bestuur coördineert de uitvoering hiervan.
8. *Jaarlijks maken we een actueel overzicht van het aanbod in Parkstad en delen dit.* Alle Bondgenoten die scholing en activiteiten aanbieden geven hun inbreng. Het bestuur coördineert dit overzicht.
9. *Bondgenoten kunnen samen een projectvoorstel voorleggen in het BGP met als doel om een subsidieaanvraag te doen (landelijk, provinciaal of regionaal).* Daarmee kan onder de vlag van het BGP een project worden uitgevoerd dat in lijn ligt met het doel en de ambities van het BGP. Bondgenoten kunnen aangeven of zij instemmen met het projectvoorstel en of zij willen meedoen aan het project. We hanteren hierbij het principe 'wie zwijgt stemt toe', maar alleen partners die expliciet aangeven te willen deelnemen, maken deel uit van het project. Bij een subsidieaanvraag treedt een van de bondgenoten op als penvoerder namens de projectgroep van het BGP en wordt een bestuurslid betrokken. Over de financiële verantwoordelijkheid worden nadere afspraken gemaakt tussen de leden van de projectgroep.
10. *De samenwerkingsovereenkomst loopt tot 31 december 2025.* In de loop van 2025 wordt geïnventariseerd of en zo ja hoe de samenwerkingsovereenkomst wordt voortgezet. Afhankelijk van de uitkomst zal er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld.

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN ONDERTEKEND TE KERKRADE OP 8 DECEMBER 2021

Gemeente Heerlen

De heer J. Clemens
Wethouder

Gemeente Kerkrade

De heer J.H. Schlangen
Wethouder

Gemeente Beekdaelen

De heer J. Essers
Wethouder

Gemeente Brunssum

De heer H.J. Janssen
Wethouder

Gemeente Landgraaf

De heer A.J.M. Schiffelers
Wethouder

Gemeente Simpelveld

De heer M.J.J.M. Gulpen
Wethouder

Gemeente Voerendaal

De heer H.A.J. Coenen
Wethouder

Bibliotheek Brunssum

De heer J. Palmen
Manager

Bibliotheek Landgraaf- Onderbanken

Mevrouw M. Eijdems
Directeur

Openbare Bibliotheek Nuth

Stichting Bibliotheek Kerkrade e.o.

Mevrouw E.M. Verburgh
Directeur/bestuurder

Stichting SCHUNCK*

De heer K. Bonnema
Directeur

Stichting Lezen en Schrijven

Mevrouw I. Elzer, senior adviseur Zuid-Limburg
Namens mevrouw M. A-Kum, regiomanager Zuid Oost

Cubiss Limburg

De heer E. van Houtem, programmaleider
Namens de heer H. Snier, Directeur

Stichting ABC Afdeling Limburg

De heer G. Linders
Coördinator

VISTA College afdeling Taal+

De heer K. van Rosmalen
Voorzitter College van Bestuur

Leene Communicatie Academie

De heer M.A. van der Wind
Directeur

CMWW Brunssum Onderbanken

De heer J. van de Venne
Directeur

Welzijnsgroep Parkstad

De heer E. Hoesbergen
Directeur/bestuurder

Kinder Opvang Parkstad

Mevrouw J. Rikers
Directeur/bestuurder

Stichting Peuteropvang Heerlen

I. van den Bunder
Bestuurder-manager

ISD BOL

De heer H.C.A. Smeijsters
Directeur

Relim

De heer N. Bellinzis
Directeur/bestuurder

UWV Werkbedrijf Zuid-Limburg

De heer M.S.H.M. Stoffels , Locatiemanager
Namens de heer R. Schwillens, Regiomanager

Werkvoorzieningsschap Oostelijk zuid Limburg (WOZL)

De heer F. Dijk
Bestuurssecretaris WOZL

WSP Parkstad

De heer F. van Dijk
Bestuurssecretaris WSP Parkstad

Meander Hulp Thuis

De heer W. Dankers
Directeur Bijzondere dienstverlening en Hulp Thuis

Ossel schoonmaakbedrijf

Mevrouw E. Kersten
Directeur

GGD Zuid-Limburg

De heer A.M.P.M. Bovens
Directeur Publieke Gezondheid

Rabobank Parkstad Limburg

De heer H. Reker
Directeur Particulieren